

นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเอง ใฝ่เรียนรู้
มารยาทในสังคม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง

สุวรีย์ จิ่งเจริญรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2556

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีการศึกษา 2551

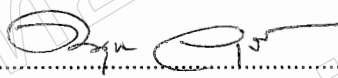
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สุวรีย์ จิงเจริญรัตน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.เชษฐ สิริสวัสดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ดร.นุศดา จามจური)

..... กรรมการ
(ดร.เชษฐ สิริสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)

..... กรรมการ
(ดร.เพ็ญภา กุลนาคดล)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)

วันที่.....เดือน.....ปี.....พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย ดร.สุทธภา โชติประดิษฐ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล นายเดชา บุญชู ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ และผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลระยอง ที่ให้ความอนุเคราะห์ สนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยด้วยดีตลอดมา รวมทั้งครู ผู้ปกครอง รวมถึง นักเรียน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทุกท่าน ตลอดจนผู้มีอุปการคุณต่อผู้วิจัยที่ให้ความสนใจ ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือตลอดมา

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ส่วนหนึ่งได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุพจน์ คุณแม่ผ่องศรี จิงเจริญรัตน์ รวมทั้งนายโชคอนันต์ นางสาวโยธิตา จิงเจริญรัตน์ ที่คอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตัญญูตเวทิตา แด่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้า เป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่าทุกวันนี้

สุวรีย์ จิงเจริญรัตน์

49911147: สาขาวิชา: เทคโนโลยีการศึกษา; กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา)

คำสำคัญ: นวัตกรรมการศึกษา/ คุณลักษณะที่พึงประสงค์/ วินัยในตนเอง/ ใฝ่เรียนรู้/ มารยาทในสังคม/ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง/ โรงเรียนอนุบาลระยอง

สุวริย์ จิงเจริญรัตน์: นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเอง ใฝ่เรียนรู้ มารยาทในสังคม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง (EDUCATION INNOVATIONS FOR DEVELOPING DESIRABLE CHARACTERISTICS ON SELF – DISCIPLINE, LEARNING HABITS, SOCIAL – MANNERS AND CHANGE AWARENESS FOR RAYONG KINDERGARTENERS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ขั้นพนธ์: เซยฐ์ ศิริสวัสดิ์, กศ.ด., มนตรี แยมกสิกร, กศ.ด. 187 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเอง ใฝ่เรียนรู้ มารยาทในสังคม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 134 คน ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยองระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 3,956 คน การดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การเตรียมการ 2) การสร้างนวัตกรรม 3) การปฏิบัติการ ใช้ 4) การประเมินผล

ผลการวิจัย นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง มีดังนี้ การมีวินัยในตนเอง คุณลักษณะการเคารพและปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ (เข้าแถวซื้อของ เดินแถวเปลี่ยนชั่วโมง การขึ้นลงบันได) นวัตกรรม คือ การจัดกิจกรรมการดุกลีวีดีโอเปรียบเทียบ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ คุณลักษณะการตรงต่อเวลา (การส่งงานตามกำหนด) นวัตกรรม คือ การจัดกิจกรรม “เพื่อนช่วยเพื่อน” คุณลักษณะการเคารพธงชาติ นวัตกรรม คือ การจัดกิจกรรม “ปลูกจิต” คุณลักษณะการทิ้งขยะ นวัตกรรม คือ การจัดกิจกรรมการแยกแยะและทิ้งขยะ คุณลักษณะการรักษาความสะอาดห้องเรียน นวัตกรรม คือ การจัดกิจกรรมโดยนักเรียนช่วยกันกำหนด กฎ กติกา ที่จะทำให้อ่างเรียนน่าอยู่และช่วยกันรักษากฎระเบียบ คุณลักษณะการรักษาความสะอาดห้องน้ำ นวัตกรรม คือ การจัดกิจกรรมการใช้ประโยชน์ของโรงเรียนร่วมกัน คุณลักษณะการแต่งกาย นวัตกรรม คือ ประกวดห้องเรียนที่นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ การใฝ่เรียนรู้ คุณลักษณะการรักการอ่าน นวัตกรรม คือ การจัดมุมรักการอ่านในห้องสมุดหรือมุมห้องเรียน การมารยาทในสังคมและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะการทำ ความเคารพ นวัตกรรม คือ การชมวิดิทัศน์ เรื่องมารยาทไทยและเชียววิทยาการหรือจัดสื่อเกี่ยวกับมารยาทมาอบรมนักเรียน ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ คุณลักษณะการพูด นวัตกรรม คือ การชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับการพูด ฝึกปฏิบัติการพูดโดยใช้สถานการณ์จำลอง คุณลักษณะการรับประทานอาหาร นวัตกรรม คือ การประกวดคำขวัญมารยาทในการรับประทานอาหาร กำหนดแนวปฏิบัติ คุณลักษณะค่านิยมการบริโภคอาหาร นวัตกรรม คือ การจัดอบรมให้นักเรียน นักเรียนจัดป้ายนิเทศส่งเสริมการบริโภคที่เหมาะสมถูกต้อง

ผลการใช้นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง พบว่า นักเรียนมีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้นในระดับมาก นักเรียนมีการใฝ่เรียนรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก และนักเรียนมีมารยาทในสังคมและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในระดับมาก

49911147: MAJOR: EDUCATIONAL TECHNOLOGY;

M.Ed. (EDUCATIONAL TECHNOLOGY)

KEYWORDS: EDUCATION INNOVATIONS/ DESIRABLE CHARACTERISTICS/

SELF – DISCIPLINE/ LEARNING HABITS/ SOCIAL – MANNERS/

CHANGE AWARENESS/ RAYONG KINDERGARTENERS

SUWAREE JUENGJARERNRAT: EDUCATION INNOVATIONS FOR

DEVELOPING DESIRABLE CHARACTERISTICS ON SELF – DISCIPLINE, LEARNING

HABITS, SOCIAL – MANNERS AND CHANGE AWARENESS FOR RAYONG

KINDERGARTENERS) ADVISORY COMMITTEE: CHATE SIRISAVAT, Ed.D.,

MONTREE YAMKASIKORN, Ed.D. 187 P. 2013.

The purpose of this research was to develop the education innovations for developing desirable characteristics on self – discipline, learning habits, social – manners and change awareness for Rayong kindergarteners. A research methodology was applied in this study using participatory action research. The populations in this study consisted of 134 administrators and teachers, 3,956 parents and primary students in Rayong kindergarten. The research processes consisted of 4 steps which were 1) Preparation 2) Innovation developed 3) Using innovation and 4) Evaluation.

The findings resulting in an education innovation for developing desirable characteristics for Rayong kindergarteners revealed as follows:

The self – discipline: The innovation for “respect and comply with regulations” characteristic (queue of buying, in line of changing class, up and down the stairs) consisted of watching VDO clips to compare between the compliance with regulations or not. The innovation for “the punctuality” characteristic (to submit work on schedule) consisted of “friends help friends” activity. The innovation for “the respect of nation flag” characteristic consisted of the “spiritual awakening” activity. The innovation for “the management of garbage” characteristic consisted of the “identifying garbage” activity. The innovation for “maintain and cleaning classroom” characteristic consisted of “well defined rules together for the livable classroom and respect of the rules” activity. The innovation for “maintain and cleaning restroom” characteristic consisted of “the use and utility of common area” activity.

The Learning Habits: The innovation for “love to read” characteristic consisted of “to organize the love to read corner in the library or classroom”.

Social – manners and change awareness: The innovation for “the gain respect” characteristic consisted of “to watch a VDO about the Thai manners and invite a speaker or prepare media etiquette training for students and practice”. The innovation for “the speech” characteristic consisted of “to watch a VDO about the speech and practice with Scenarios”. The innovation for “the dining” characteristic consisted of “the dining etiquette slogan contest and well guidelines”. The innovation for “the food consumption popularity” characteristic consisted of “to train students and student make bulletin board which encourages consumers to be fit”.

The result of education innovation for developing desirable characteristics for Rayong kindergarteners revealed that the students scored higher in the high level of self – discipline, learning habits, social – manners and change awareness.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
คุณลักษณะที่พึงประสงค์.....	9
กลยุทธ์และนวัตกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์.....	44
โรงเรียนอนุบาลระยอง.....	47
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนอนุบาลระยอง.....	49
กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	95
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	108
ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ.....	111
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างนวัตกรรม.....	112
ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการใช้.....	115
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล.....	118

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	120
ตอนที่ 1 ผลการเตรียมนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์.....	120
ตอนที่ 2 ผลการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์	121
ตอนที่ 3 ผลการปฏิบัติการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์....	130
ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์.....	141
5 สรุปและอภิปรายผล.....	142
สรุปผลการวิจัย.....	142
อภิปรายผลการวิจัย.....	144
ข้อเสนอแนะ.....	146
บรรณานุกรม.....	147
ภาคผนวก.....	155
ภาคผนวก ก.....	156
ภาคผนวก ข.....	159
ภาคผนวก ค.....	161
ภาคผนวก ง.....	165
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	187

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 แสดงเหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น แบ่งเป็น 3 ระดับ ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก.....	33
2-2 แสดงจำนวนครูโรงเรียนอนุบาลระยอง.....	48
2-3 แสดงจำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง.....	48
2-4 เปรียบเทียบการวิจัยแบบดั้งเดิมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	75
2-5 แสดงความคิดรวบยอดของ เทคนิค A – I – C.....	88
3-1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเอง ใฝ่เรียนรู้ มารยาทในสังคม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง.....	109
4-1 ตารางแสดงนวัตกรรม/กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเอง ใฝ่เรียนรู้ มารยาทในสังคม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง.....	122
4-2 ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item – objective Congruence: <i>IOC</i>) ของแบบประเมินการใช้นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเองใฝ่เรียนรู้ มารยาทในสังคม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง สำหรับครู แบบใช้เกณฑ์รูบริคส์ จากผู้เชี่ยวชาญ..	127
4-3 ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item – objective Congruence: <i>IOC</i>) ของแบบประเมินการใช้นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเองใฝ่เรียนรู้ มารยาทในสังคม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง สำหรับครู แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน.....	128
4-4 เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียนที่ประเมิน โดยครู.....	130
4-5 เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียนที่ประเมิน โดยผู้ปกครอง.....	132

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4 – 6	เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียน ที่ประเมินโดยนักเรียน..... 134
4 – 7	สรุปการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์..... 136
ค – 1	ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item – objective Congruence: <i>IOC</i>) ของแบบประเมินการใช้นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการมีวินัยในตนเองใฝ่เรียนรู้ มารยาทในสังคม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง สำหรับครู แบบใช้เกณฑ์รูปรีดส์ จากผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน..... 162
ค – 2	ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item – objective Congruence: <i>IOC</i>) ของแบบประเมินการใช้นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการมีวินัยในตนเองใฝ่เรียนรู้ มารยาทในสังคม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง สำหรับครู แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน..... 163

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
1-2 รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง.....	5
2-1 ความสัมพันธ์ระหว่างนักพัฒนา นักวิจัยและชุมชน ก่อนและหลังการวิจัย.....	71
2-2 แสดงความสัมพันธ์ของกระบวนการพัฒนาโรงเรียน 5 คำถาม.....	79
3-1 ขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย ในตนเอง ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่รักชาติในสังคม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลระยอง.....	108